

ФЕНОМЕН АРХІТЕКТУРНОЇ ОСВІТИ: ТРАНСФОРМАЦІЯ ОБРАЗА У ВИТВІР ЧИ УЯВНЕ ПРОТИ РЕАЛЬНОСТІ

Сучасна трансформація вікових засад веде до формування нової епохи, нової цивілізації, і, безумовно, створення нових критеріїв архітектурної освіти. Але чи не забули ми, про саму суть архітектури – основу і реальність життя архітектора і його творінь, чи не втратили ми по дорозі наслідування реальності – уявну частину творчості архітектора (фантазійну ідею та її образне наповнення).

Архітектор, створюючи штучне довкілля (другу природу), сьогодні як будь-яка сучасна технічно озброєна людина, все більше віддаляється від природи першої – матері всього суцього, втрачаючи з нею зв'язок і відчуття себе в упорядкованому світі. Це відчуття формується через архетипи, які мають просторово-часові характеристики і лежать в основі образного розуміння світу (те, що змушує нас годинами дивитися на шедеври, перетинаючи для цього півсвіту). Сьогодні цей найважливіший аспект недалекоглядно проігнорований при створенні нових технологій архітектурної освіти. Але як це не дивно саме архетипи – ключ до розуміння всього існуючого навколо нас, адже архітектура одночасно і архетипічна і реальна. Архетипічна, оскільки є унікальним продуктом, народженим образним сприйняттям всесвіту та світоглядом архітектора, а реальна, оскільки формує оточуючий нас ландшафт. Поєднання цих аспектів наділяє архітектуру феноменом, де зовнішня сторона повністю приховує її архетипічне коріння. Яким же чином архітектор трансформує образ в архітектурний витвір, і як перетворюється уявне на реальність?

В усі часи архітектура відображає відносини людини зі світом: з безпосереднім оточенням і з всесвітом в цілому, поєднує образний і функціональний початок і має, перш за все, матеріальну основу, синтезуючи, здавалося б, несумісні пласти людської культури. Антитеза духовного і бездуховного, як і раніше актуальна, адже створюючи ансамбль, архітектор створює не просто інженерне або естетичне спорудження, а цілісність, в якій переплітаються: філософія, техніка, мистецтво, технології, естетика і т. ін., об'єднуючись в єдиний світ навколишнього середовища. Все це різноманіття аспектів, як екзотична страва, проходить складний шлях від абстрактної ідеї до найточнішого технічного втілення, вимагаючи від автора високого вміння, різнобічних і глибоких знань і навичок, та великої відповідальності. Але сьогоднішня система архітектурної освіти намагається створити фахівця, що апріорі створює цілісність на основі розрізнених дисциплін дистанційним способом, замінюючи «високими технологіями» саму суть архітектурної творчості.

Архітектура не просто представляє та ілюструє якусь уявну ідею, а фізично її втілює за допомогою об'ємів і просторів. Простеживши історію архітектури, можна помітити, що базовим принципом її розвитку, від давнини до наших днів, є відтворення, яке в кожному випадку виявляється абсолютно новим повторенням існуючого першообразу, де вибір об'єкта і способу відтворення становить ідею – висловлювання. В процесі відтворення і народження нових прообразів, історичний контекст стає імпульсом в майбутнє, а архітектура нескінченно відтворюється, свідомо закладаючи своє минуле в своє ж майбутнє, заново вписуючи властивий їй міф в тканину прийдешнього. Архітектурні відтворення абсолютно реальні і є чимось більшим, ніж інформацією для обраних, оскільки архітектура і є реальність, від якої людина не може відсторонитися (перегорнути сторінку чи прибрати геть з очей). Заглиблюючись в минуле архітектури, використовуючи архетипи, філософію, міфологію, архітектори змінюють майбутнє, адже архітектура спирається не тільки на уявну технологію, а більш за все на уявну ідею, та образ, мобілізуючи, таким чином, потенціал, подібний науковій фантастиці, де минуле – основа для безлічі варіантів майбутнього.

У кожен історичний період архітектор демонструє світові власний набір прообразів, створюючи новий прототип архітектури майбутнього. Архітектор втілює образ, використовуючи набір інструментів і методів, де архітектура, стає повсякденною фізичною реальністю, одночасно будучи продуктом уяви. Адже навіть самий утилітарний фрагмент забудованого середовища первинно є ідеєю (образом), яка стає реальною частиною світу, виникаючи у вигляді концепції і закінчуючись побудованим об'єктом. Архітектура як дисципліна унікальним чином трансформує уявне (фантастичне) в навколишню дійсність таким чином, що воно і реальність міняються місцями, а сама архітектура стає фізичним їх втіленням. Користуючись мовою архітектури – символами і знаками, архітектор передає сенс ідеї, а організація архітектурних знаків і символів в просторі генерує зчитувані смисли, в той час як уявне «вростає» в реальний простір навколишнього середовища. Так архітектура фізично вбирає людину в себе, як середовище в найширшому сенсі, а архітектурні фантазії призводять до реальних наслідків – самої реальності.

В міру того як архітектура стає дійсністю і частиною повсякденного ландшафту, її буденність підвищує рівень реальності, а безперервне відтворення надає початковій архітектурній штучності – природність. Повторюючись у вирі витворів, архітектор створює нову багатофакторну архітектурну реальність, елементи якої проглядаються скрізь, поєднуючись в цілісне середовище, де знак і те що позначається зливаються в ціле. Відтворення за своєю природою – це ритуал повторів і наслідування, де народжується нова штучна природа на основі вже створеної. Ця нова реальність вражає нас грою об'ємно-просторових форм, більше за дійсність, змушуючи орієнтуватись за допомогою архетипів та гри у «впізнавання» елементів та образів в навколишньому світі.